

ДО ІСТОРІЇ ЗАРОДЖЕННЯ БІЛЬШОВИЦЬКОЇ ПРЕСИ

«Преса — єдине знаряддя, за допомогою якого партія щодня, щогодини говорить з робітничим класом своєю, потрібною їй мовою. Інших засобів простягнути духовні нитки між партією і класом, іншого такого гнучкого апарату в природі немає».

Й. В. СТАЛІН.

Здійснюючи керівництво грандіозними своїм розмахом і величними своїм значенням роботами в справі відбудови й розвитку народного господарства СРСР, наша ленінсько—сталінська партія щодня, щогодини говорить з багатомільйонним колективом будівників соціалізму своєю, потрібною їй мовою.

Наша преса є єдиною в світі справді народною пресою. Вона служить народові, його інтересам і виступає як колективний пропагандист, агітатор і організатор мас, несучи в народ найпрогресивніші в світі ідеї — ідеї Маркса — Енгельса — Леніна — Сталіна.

Ось чому радянський народ любить свою пресу, вірить їй і прислухається до її голосу. Ось чому інтерес до більшовицької преси росте з кожним днем серед широких мас радянського народу.

Виникнення і перші кроки більшовицької преси

Швидкий розвиток російської промисловості в 90-х роках минулого століття, ріст пролетаріату і посилення робітничого руху підготували ґрунт для створення такої організації, яка могла б виховувати робітничий клас у дусі соціалізму, згуртувати його в єдиний бойовий колектив і повести на штурм самодержавства.

Це величне історичне завдання здійснили геніальні вожді робітничого класу, видатні теоретики марксизму — Ленін і Сталін. У 1895 році В. І. Ленін створює в Петербурзі з роз'єднаних робітничих марксистських гуртків «Союз боротьби за визволення робітничого класу». Ленінський «Союз боротьби» вперше в історії людства об'єднав соціалізм з робітничим рухом і заклав основи ленінсько—сталінської партії. «Союз боротьби» протягом 1895—1897 р.р. провів величезну роботу серед робітників Петербурга та інших міст колишньої царської Росії шляхом організації лекцій, доповідей, бесід на злободенні теми, а також шляхом поширення серед робітників і дрібних службовців революційних прокламацій. Протягом зазначеного вище періоду «Союз боротьби» видав близько 80 прокламацій на різні економічні і політичні теми: «До робітників Путиловського заводу», «Чого вимагають ткачі?», «Товариші», «До російського суспільства» та ін. Більшість цих прокламацій була видрукована гектографічним способом.

Поширенню марксизму в Росії і створенню соціал-демократичної партії перешкоджали так звані «народники» і «економісти». Треба було усунути цю перешкоду та підготувати ґрунт для побудови в Росії марксистської партії. Ідейний розгром народників та економістів здійснив В. І. Ленін у своїх безсмертних творах: «Що таке «друзі народу» і як вони воюють проти соціал-демократів?» (1894 р.), «Розвиток капіталізму в Росії» (1899 р.) і «Що робити?» (1902 р.).

Ці твори В. І. Леніна заклали фундамент більшовицької преси, яка зародилася на рубежі ХХ століття в запеклій боротьбі з різними дрібнобуржуазними течіями, в боротьбі за побудову ленінсько—сталінської партії. З перших таки днів свого існування більшовицька преса зарекомендувала себе як виразник інтересів робітничого класу і найбіднішого селянства, як носій передових прогресивних ідей, як знаряддя боротьби за перетворення суспільства в інтересах величезної більшості народу. На відміну від брехливої й продажної буржуазної преси, ленінсько—сталінська преса була поборником істини.

Піднесення революційного руху в Росії у 1901—1904 р.р. з особливою настиглістю вимагало негайного створення революційної марксистської партії. Величезну роль у боротьбі за створення в Росії марксистської партії відіграла ленінська газета «Искра».

«Искра» появилася в той самий момент, коли, за висловом товариша Сталіна, «Кустарництво і гуртківщина роз'єднували партію згори донизу, коли ідейний розбрід становив характерну рису внутрішнього життя партії» («Краткий курс истории ВКП(б)», стр. 24). У цей відповідальний момент тільки загальноросійська марксистська газета могла зв'язати між собою роз'єдані марксистські соціал-демократичні організації та підготувати ґрунт для створення єдиної революційної марксистської партії.

Але таку газету неможливо було організувати в царській Росії, бо цьому перешкоджало поліційне переслідування. Отже, В. І. Ленін організує видання «Искры» закордоном та пересилання її до Росії.

У Державному історичному музеї м. Львова зберігаються окремі номери «Искры», а також документи про пересилання «Искры» через Галичину до Росії.

Перший номер ленінської «Искры» вийшов 46 років тому — 11(24) грудня 1900 року в місті Лейпцигу. Під заголовком «Искры» був вміщений епіграф: «Из искры возгорится пламя», взятий з відповіді декабристів О. С. Пушкіну на його послання до Сибіру. І справді, із запаленої Леніним «Искры» спалахнула в жовтні 1917 року велика революційна пожежа, яка повністю знищила дворянсько-поміщицьку монархію і буржуазну владу в Росії. Наступні номери «Искры» виходили в Мюнхені, з квітня 1902 р. — в Лондоні, а з весни 1903 р. — у Женеві.

Організацію загальноросійської політичної газети Ленін вважав

початком побудови політичної партії робітничого класу. План побудови політичної партії в Росії був намічений В. І. Леніним в його визначній статті «З чого почати?» і розвинутий у книзі «Що робити?»

«На нашу думку, — писав В. І. Ленін у книзі «Що робити?», — вихідним пунктом діяльності, першим практичним кроком до створення бажаної організації (тобто партії), нарешті, основною ниткою, тримаючись якої ми могли б неухильно розвивати, поглиблювати й розширювати цю організацію, — повинне бути поставлення загальноросійської політичної газети . . . Без неї неможливе те систематичне ведення принципово витриманої й всебічної пропаганди і агітації, яка становить постійне і головне завдання соціал-демократії взагалі і особливо насущне завдання даного моменту, коли інтерес до політики, до питань соціалізму пробуджений у найбільш широких верствах населення» (Ленін, Сочинения, т. IV, стр. 110).

Такою загальноросійською політичною газетою і стала ленінська «Искра», яка з честю виконала покладене на неї відповідальне завдання «не тільки колективного пропагандиста і колективного агітатора, але також і колективного організатора». У Петербурзі, Москві та багатьох інших містах Росії були створені групи і комітети РСДРП ленінсько-«іскрівського» напрямку. На сторінках «Искры» друкувалися ленінські статті, що виховували робітників у дусі комунізму та викривали ворогів марксизму — «економістів». «Искра» розповідала робітникам про всі події в Росії і закордоном, відгукувалася на питання, що хвилювали робітничий клас, указувала шляхи ефективної боротьби за визволення з-під гніту експлуатації. Ленінська «Искра» була керівним центром у справі пропаганди революційного марксизму серед широких мас робітничого класу Росії. Вона допомагала практично здійснювати поєднання соціалізму з робітничим рухом, вона відіграла вирішальну роль у створенні партії нового типу — партії Леніна—Сталіна.

На далекій окраїні царської Росії, у Закавказзі, ідеї ленінської «Искры» пропагувала і обстоювала нелегальна газета «Брдзола» («Боротьба»), орган грузинської революційної соціал-демократії. «Брдзола» друкувалася з вересня до грудня 1901 року в Баку, в підпільній друкарні, організованій найближчим соратником товариша Сталіна — В. З. Кецохелі. Керівна роль у цій газеті належала товаришеві Сталіну. Ним були написані вміщені в ній найважливіші статті в питаннях програми і тактики революційної марксистської партії.

«Брдзола» була найкращою після «Искры» марксистською газетою російської соціал-демократії. Обстоюючи ленінсько-«іскрівські» ідеї, вона доводила необхідність тісного зв'язку революційної боротьби закавказького пролетаріату з революційною боротьбою робітничого класу всієї Росії. «Брдзола» ставила питання про перехід соціал-демократичної організації до масової політичної агітації, до політичної боротьби з са-

модержавством, обстоювала ленінську ідею гегемонії пролетаріату в буржуазно-демократичній революції. Борючись з «економістами», «Брдзола» обґрунтовувала потребу створення єдиної революційної партії робітничого класу.

Так «Искра» далеко закордоном, а «Брдзола» — у глибокому підпіллі, у Закавказзі, боролися за створення єдиної марксистської революційної партії Росії.

Велику допомогу подавав «Искре» заснований В. І. Леніним у Штутгарті, в квітні місяці 1901 року, теоретичний журнал російської соціал-демократії — «Заря». З серпня 1902 року на сторінках цього журналу систематично друкувалися популярні статті В. І. Леніна, що пропагували ідеї марксизму.

Так зароджувалася наша ленінсько—сталінська більшовицька преса.

Виникнення і розвиток більшовицької преси якнайтісніше зв'язані з виникненням і розвитком партії більшовиків. У липні 1903 року II з'їзд РСДРП закріпив перемогу марксизму над «економізмом», перемогу ленінсько—«іскрівського» напрямку. «Искра» стала центральним органом РСДРП.

Але меншовики, що зазнали рішучої поразки на II з'їзді партії, повели після з'їзду запеклу боротьбу проти більшовиків і за допомогою Плеханова захопили в свої руки редакцію «Искры». З цього моменту, з № 52 газети, меншовики перетворили «Искру» на свій орган і почали пропагувати на її сторінках свої опортуністичні погляди.

Більшовики розгорнули боротьбу за скликання III з'їзду партії та організували свою, більшовицьку газету «Вперед», перший номер якої вийшов 4 січня 1905 року. Перед газетою «Вперед» стояло надзвичайно важливе й відповідальне завдання — мобілізувати всі сили та використати всі засоби для забезпечення успіху революції, що наближалася.

Незадовго перед тим, повернувшись у 1904 році із заслання, товариш Сталін очолив редакцію грузинської нелегальної газети «Пролетаріатіс Брдзола» («Боротьба пролетаріату»), яка стала наступницею газети «Брдзола» і виходила трьома мовами — грузинською, вірменською і російською. «Пролетаріатіс Брдзола» була найбільшою після «Вперед» і «Пролетарий» нелегальною більшовицькою газетою. Вона з величезною наполегливістю обстоювала ідеологічні, організаційні і тактичні основи марксистської партії.

Очолювана товаришем Сталіним газета «Пролетаріатіс Брдзола» підтримувала тісний зв'язок з В. І. Леніним і більшовицьким закордонним центром. У відповідь на запрошення співробітничати в газеті «Пролетаріатіс Брдзола» Володимир Ільїч у своєму листі від 20 грудня (нового стилю) 1904 року писав: «Дорогі товариші! Одержав Вашого листа з приводу «Боротьби пролетаріату». Постараюсь писати й передати товаришам по редакції» (Ленін, Сочинения, т. XV, стр. 267).

Отже, напередодні першої російської революції більшовицька преса вже пройшла певний етап свого розвитку.

Більшовицька преса в роки першої російської революції

Особливо відповідальна роль випала на долю більшовицької преси в період першої російської революції.

Розстріл з наказу царя 9 січня 1905 року мирної робітничої демонстрації став вихідним моментом першої російської буржуазно-демократичної революції, яка підняла на боротьбу мільйони робітників, селян, солдатів і матросів. У Петербурзі і в цілому ряді інших міст колишньої царської Росії були створені Ради робітничих депутатів.

У листопаді 1905 року до Росії повернувся В. І. Ленін, який узяв безпосередню участь у підготовці збройного повстання.

Під час революції 1905—1907 р.р. вперше дістає можливість легального виходу в світ більшовицька газета «Новая жизнь», перший номер якої вийшов у Петербурзі 27 жовтня 1905 року. Статті В. І. Леніна, розміщені на сторінках газети «Новая жизнь», повсякденно скеровували роботу партії, мобілізували її членів на революційну боротьбу з царизмом. Але період легальних можливостей тривав недовго, і вже № 28 газети «Новая жизнь» (від 3 грудня 1905 року) вийшов нелегально.

Велику революційну роботу проводив у цей час у Закавказзі товариш Сталін. Викриваючи меншовиків як ворогів революції, товариш Сталін готував робітників до рішучої боротьби з самодержавством.

Виступаючи в день оголошення царського маніфесту на робітничому мітингу в Тіфлісі, товариш Сталін говорив, звертаючись до робітників: «Що потрібне нам, щоб справді перемогти? Для цього нам потрібні три речі: перше — озброєння, друге — озброєння, третє — ще й ще раз озброєння» («Краткий курс истории ВКП(б)», стр. 78).

Заклики товариша Сталіна знаходили найживіший відгук серед широких мас робітничого класу, який сміливо й беззавітно йшов на боротьбу проти чорних сил царського самодержавства. Сталінські теоретичні статті систематично появлялися на сторінках більшовицьких газет Закавказзя та викривали контрреволюційний характер поведінки анархістів, меншовиків та інших ворогів революції.

У червні—липні 1906 року в щоденній більшовицькій газеті «Ахал Цховреба» («Нове життя»), яка видавалася в Тіфлісі, було надруковано серію статей з визначної праці Й. В. Сталіна «Анархізм або соціалізм?», статтю «Маркс і Енгельс про повстання» і багато інших. У статті «Класова боротьба», розміщеній 14 листопада 1906 року в легальній профспілкової газеті «Ахалі Дроеба» товариш Сталін обґрунтовує необхідність класової професійної робітничої організації, керованої політичною партією. У більшовицьких газетах «Чвені Цховреба» («Наше життя»)

«Дро» («Час») товариш Сталін обгрунтовує й обстоює ленінське вчення про диктатуру пролетаріату і найбіднішого селянства.

Революція 1905—1907 р.р. стала великою школою політичного виховання мас, школою, яка показала, що політика більшовиків, тактика Леніна—Сталіна була єдино правильною тактикою, яка здатна була забезпечити перемогу. Ця перша російська революція наочно довела, що тільки збройне повстання є достатньою силою для того, щоб не тільки вирвати в царя якісь поступки на користь робітників, а й для того, щоб знищити самодержавство, феодально-поміщицький і капіталістичний гніт.

В роки революції у великій кількості виходили більшовицькі газети, листівки, прокламації, відозви, в яких більшовики пропагували ідеї революції, кликали маси робітників, селян, солдатів та матросів до боротьби та організовували цю боротьбу, скеровуючи всі сили на штурм самодержавства.

Але, незважаючи на великий розмах руху та самовіддані зусилля робітничого класу Росії у боротьбі проти царизму, революція 1905—1907 р.р. зазнала поразки.

Більшовицька преса в роки століпінської реакції і нового піднесення революційного руху

Дуже короткий період деяких свобод, завойованих у жорстоких боях з монархією, змінився довгим періодом найлютішої реакції. Країна вкрилася шибеніцями. Скрізь роз'їжджали каральні експедиції, що розстрілювали й кидали в тюрми революціонерів.

Це були часи суворих випробувань, що їх могли витримати тільки справжні, загартовані в боях революціонери. В рядах тимчасових попутників революції помітним стало вагання, багато-хто піддався занепадницьким настроям і розчарувався в революції. Навіть частина партійної інтелігенції перейшла у табір противників марксизму, намагаючись піддати ревізії його основні положення та виправдати свою відмову від революції.

«Появилася ціла ватага модних письменників, які «критикували», «розносили» марксизм, опльовували революцію, глузували з неї, оспівували зрадництво, оспівували статеву розпусту під виглядом «культу особи» («Краткий курс истории ВКП(б)», стр. 96). На поверхню виплили різноманітні релігійні течії: богобудівники, богошукачі тощо. Противники революції розгорнули критику філософських основ марксизму під прапором «оборони» марксизму. Потрібно стало викрити цих «критиків» та відстояти філософію пролетаріату — марксизм від спроб замінити її ідеалізмом. Цю роботу виконав В. І. Ленін у своїй визначній книзі «Матеріалізм і емпіріокритицизм» (1909 р.).

У суворі роки реакції більшовицька преса провела величезну роботу в справі збереження партії та зміцнення її рядів.

Нелегальна більшовицька газета «Пролетарий», яка виходила з 21 серпня 1906 року до 28 листопада 1909 року під редакцією В. І. Леніна у Фінляндії, Женеві і Парижі, вела непримиренну боротьбу за зміцнення єдності партії у боротьбі проти ревізіоністів, ліквідаторів та одзовистів. «Нарада розширеної редакції більшовицької газети «Пролетарий», скликана в 1909 році для обговорення поведінки одзовистів, осудила одзовистів. Більшовики заявили, що вони нічого спільного не мають з одзовистами і виключили їх з більшовицької організації («Краткий курс истории ВКП(б)», стр. 131).

Саме в роки реакції, коли більшовикам довелося особливо завзято боротися проти різних антимарксистських течій, питання про потребу створення самостійної більшовицької партії постало з особливою гостротою.

Підготовча робота в справі створення партії нового типу була проведена В. І. Леніним в його загальновідомих працях: «Що робити?», «Крок вперед, два кроки назад», «Дві тактики соціал-демократії в демократичній революції» і, нарешті, «Матеріалізм і емпіріокритицизм».

VI Всеросійська партійна конференція, яка відбулася в січні 1912 року в Празі, вигнала меншовиків з партії і «оформила самостійне існування партії більшовиків». Нарешті пощастило, писав Ленін Горькому, — всупереч ліквідаторській наволочі відродити партію та її ЦК. Сподіваюсь, Ви порадуєтесь цьому разом з нами» (Ленін, Сочинения, т. XXIX, стр. 19).

Ленінсько—сталінська партія більшовиків народилася саме тоді, коли столипінська реакція була захитана новим революційним піднесенням. Першим великим актом цього революційного піднесення був страйк 6 тисяч робітників на Ленських розсипищах. Події на Лені були яскравим свідченням наближення нової революції.

Товариш Сталін писав у 1912 році в більшовицькій газеті «Звезда», яка виходила в Петербурзі з 16 грудня 1910 року до 22 квітня 1912 року: «Ленські постріли розбили лід мовчання, і рушила ріка народного руху. Рушила! Все, що було злого і згубного в сучасному режимі, все, на що хворіла багатостраждальна Росія — все це зібралося в одному факті, в подіях на Лені. Ось чому ленські постріли послужили сигналом до страйків та демонстрацій» (Сталін, Сочинения, т. II, стр. 238).

Під час нового революційного піднесення народилася перша масова робітнича газета «Правда», заснована за вказівкою В. І. Леніна, з ініціативи товариша Сталіна 22 квітня (5 травня) 1912 року в Петербурзі. Появу «Правди» робітники зустріли з особливим захопленням, і день народження «Правди» відзначається як день свята робітничої преси.

З самого початку свого існування «Правда» дуже чуйно відгукувалася на потреби й запити робітників. Вона не тільки розповідала робітникам про звірства капіталістичної експлуатації та її природу, про зну-

шання капіталістів з робітників, а й допомагала робітникам організовано виступати проти капіталістів. «Правда» виховувала робітників у дусі соціалізму, готуючи їх до революційних боїв.

І робітники щиро любили свою «Правду», бачили в ній виразника своїх інтересів і подавали їй всіляку підтримку. Тому, незважаючи на неодноразову заборону «Правди» царським урядом, вона знову появлялася під іншими заголовками і продовжувала висвітлювати життя й боротьбу не тільки робітників, а й селян. «Правда» 1912 року, — писав товариш Сталін, — це закладання фундаменту для перемоги більшовиків у 1917 році» («Краткий курс истории ВКП(б)», стр. 148).

Поряд з газетою «Правда» велику роботу проводив у цей час також більшовицький легальний журнал «Просвещение», що виходив у Петербурзі з грудня 1911 до червня 1914 року під редакцією В. І. Леніна.

Більшовицька преса в роки першої світової війни і соціалістичної революції

1914 рік, як відомо, характеризувався підсиленням і розгортанням революційного робітничого руху, але рух цей був перерваний першою світовою імперіалістичною війною. Царський уряд скористався війною для розгрому більшовицьких організацій і більшовицької преси. Але торжество царизму тривало недовго. Велика Жовтнева соціалістична революція знищила самодержавну поміщицько-буржуазну державу і відкрила нечувані перспективи розвитку творчих сил багатомільйонного народу колишньої царської Росії.

Велику допомогу партії Леніна—Сталіна в підготовці і проведенні Великої Жовтневої соціалістичної революції подала більшовицька преса, яка ні на мрок не відставала від партії на всіх етапах її історичного розвитку. Газети, журнали, брошури, книги, листівки, відозви — все було використане для згуртування сил революційно настроєних мас, для ослаблення табору реакції, для викриття буржуазного Тимчасового уряду.

Більшовицька преса несла в народ правду про події в Росії. Змучені війною, солдати і матроси довідалися від неї про мир, зголоднілі селяни прочитали в ній декрет Радянського уряду про землю, а всі трудящі колишньої царської Росії з радістю дізналися про перемогу соціалістичної революції та створення радянського робітничо-селянського уряду.

Утвердження радянського ладу відкрило перед радянською пресою широчезні горизонти. Ленінсько—сталінська радянська преса стала виразником волі, сподівань і надій робітничого класу, трудящого селянства, передової інтелігенції.

Вільна від пут приватної власності і від примх капіталістів та «сильних світу сього», радянська преса стала служити інтересам величезної більшості народів розкріпаченої Росії. Це була зовсім нова, не бачена

в історії преса, про потребу створення якої говорив В. І. Ленін ще в період першої російської революції: «Вийшовши з полону кріпосної цензури, ми не хочемо йти і не підемо в полон буржуазно-гендлярських літературних відносин. Ми хочемо створити і ми створимо вільну пресу не в поліційному тільки розумінні, але також і в розумінні свободи від капіталу, свободи від кар'єризму, мало того, також у розумінні свободи від буржуазно-анархічного індивідуалізму . . . Видавництва і склади, крамниці і читальні, бібліотеки і різні торгівлі книгами — все це повинне стати партійним, підзвітним. За всією цією роботою повинен стежити організований соціалістичний пролетаріат, всю її контролювати, в усю цю роботу, без єдиного винятку, вносити живий струмінь живого пролетарського діла, віднімаючи, таким чином, ґрунт у старовинного напів-обломівського, напів-гендлярського російського принципу: письменник пише, читач почитує» (Ленін, Сочинения, т. VIII, стр. 388).

Більшовицька преса в роки громадянської війни та відбудови народного господарства

У суворі роки громадянської війни (1918—1921 р.р.) більшовицька преса подала допомогу справі боротьби пролетаріату як з внутрішньою контрреволюцією, так і з зовнішньою інтервенцією.

Багато в чому сприяла більшовицька преса відбудові зруйнованого війною та блокадою народного господарства. Партія Леніна—Сталіна вміло користувалася своєю пресою для мобілізації всіх сил радянського народу на боротьбу з розрухою, для організації своєї соціалістичної держави, для відбудови й перебудови всього народного господарства на соціалістичній основі, для рішучого викриття ворогів революції, ворогів народу.

Ленінсько—сталінська преса несла слово більшовицької правди не тільки у найвіддаленіші кутки нашої країни, але й далеко за її межі. Правда про радянську державу почала поступово проникати в різні країни світу, а після закінчення громадянської війни та встановлення дипломатичних відносин між Радянським Союзом та іншими державами радянські кореспонденти появилися в більшості країн земної кулі.

Соціалістична система народного господарства забезпечила радянському народові нечувано швидкі темпи відбудови країни, але даліше просування вперед вимагало корінного перетворення колишньої царської Росії, перетворення колись злиденної країни на могутню індустріально-колгоспну державу. Це величезної історичної ваги завдання було розв'язане нашим народом під керівництвом партії Леніна—Сталіна, під особистим проводом товариша Сталіна.

Перетворення нашої країни з відсталої на передову відбувалося в надзвичайно складній внутрішній і міжнародній обстановці. Вороги со-

БІБЛІОТЕКА

ціалізму оголосили відкритий похід проти ленінізму, проти сталінського плану перетворення країни. Цим підлим зрадникам батьківщини, ворогам свого власного народу подавала підтримку міжнародна реакція, починаючи від англійських консерваторів і кінчаючи польськими реакціонерами. «Проти радянської влади, — говорив товариш Сталін, — створюється щось на зразок єдиного фронту від Чемберлена до Троцького» («Краткий курс истории ВКП(б)», стр. 270).

В цих умовах не можна було розраховувати на допомогу ззовні, і партія Леніна—Сталіна могла надіятися тільки на свої власні сили й ресурси, а мобілізація цих внутрішніх можливостей вимагала максимального напруження сил усього партійного і радянського апарату країни.

Преса, як вірне і випробуване знаряддя партії, відіграла в цій справді титанічній роботі дуже важливу роль, організуючи багатомільйонні маси трудящих нашої країни на подолання труднощів росту, труднощів, зв'язаних з виконанням грандіозних завдань соціалістичного будівництва.

Намічений товаришем Сталіним план перебудови промисловості й сільського господарства був не тільки правильним, але й єдино можливим для здійснення поставлених завдань. Виконання цього плану перетворило нашу країну на могутню й непереможну твердиню соціалізму. І знов у боротьбі радянського народу за виконання сталінського плану, чи вірніше — планів сталінських п'ятирічок, почесною і відповідальною була роль більшовицької преси — могутнього організатора мас.

Найбільш яскравим свідченням могутності радянської держави є переможне завершення Великої Вітчизняної війни, яка, за висловом товариша Сталіна, «... була не тільки прокляттям. Вона була разом з тим великою школою випробування та перевірки всіх сил народу» (Й. В. Сталін, Промова на передвиборних зборах 9 лютого 1946 р.).

Це велике випробування радянський народ витримав з честю. З честю витримала його і наша більшовицька преса.

Не тільки фронтовики, а й працівники тилу добре знають, що радянська преса віддала всі свої сили благородній справі перемоги над ворогом. Газети, листівки, плакати, брошури були постійними супутниками солдатів, матросів, офіцерів і генералів доблесної Радянської Армії, інформуючи їх про всі події та мобілізуючи воїнів на розгром ворога.

Минуть десятиріччя, і майбутні історики опишуть, як кувалася перемога над найлютішим ворогом усього людства, розкажуть про благородні діла радянського народу, згадають нашу чудову ленінсько—сталінську більшовицьку пресу, яка відіграла видатну роль у смертельних боях з ворогом на фронті, у боротьбі за забезпечення фронту всім необхідним, в мобілізації тилу на допомогу фронтові і, нарешті, в боротьбі славних

народних месників — радянських партизанів проти німецько-фашистських загарбників.

Про роль більшовицької преси, радянської літератури згадав товариш Жданов у своїй історичній промові про журнал «Звезда» і «Ленинград»: «Саме тому, що радянська держава і наша партія за допомогою радянської літератури виховали нашу молодь у дусі бадьорості, певності своїх сил, саме тому ми перебороли величезні труднощі в будівництві соціалізму і добилися перемоги над німцями та японцями».

Переможне завершення Великої Вітчизняної війни поставило перед нашим народом величезної ваги історичні завдання в справі відбудови й розвитку зруйнованого німецько-фашистськими загарбниками народного господарства. Ці завдання знайшли своє відбиття у визначному документі наших днів — четвертому Сталінському п'ятирічному плані відбудови й розвитку народного господарства.

Виконання четвертого п'ятирічного плану буде значним етапом на шляху завершення побудови соціалізму в нашій країні і поступового переходу до комунізму. Але для того, щоб здійснити перехід до комунізму, потрібно створити не тільки небачену досі техніку, а й підготувати всебічно розвинених людей, здатних опанувати цю техніку. Потрібно також узагальнити досвід будівництва соціалізму, досвід титанічної боротьби радянського народу з найлютішим ворогом людства — німецьким фашизмом, досвід боротьби за міцний і тривалий мир. Узагальнення цього досвіду стане основою наших нових перемог.

У виконанні цього почесного завдання велику роль повинна відіграти наша більшовицька преса, наші вчені, наші письменники.

«Наш народ чекає, щоб радянські письменники осмислили й узагальнили величезний досвід, який наш народ здобув у Великій Вітчизняній війні, щоб вони зобразили і узагальнили той героїзм, з яким народ зараз працює над відбудовою народного господарства країни після вигнання ворогів» (Жданов, Доповідь про журнали «Звезда» і «Ленинград»).

Радянська преса повинна ідейно озброювати мільйони радянських людей і повсякденно допомагати їм у виконанні грандіозного плану будівництва комунізму. Вона покликана збагачувати будівників комуністичного суспільства передовими, прогресивними ідеями.

Ми виконуватимемо наш новий п'ятирічний план в надзвичайно складній міжнародній обстановці. Цілі армії буржуазних писак, куплених реакцією цілого світу, всіма силами намагаються звести наклеп на нашу країну, на наш народ, на нашу найчеснішу в світі більшовицьку пресу. У розмові з діячем республіканської партії США Гарольдом Стассеном товариш Сталін навів яскраві приклади найнахабнішої брехні і найогиднішого наклепу на радянський народ та його вождів з боку американських журналістів.

«В цих умовах, — говорив тов. Жданов, — завдання радянської літе-

ратури полягає не тільки в тому, щоб відповідати ударом на удари проти всіх цих мерзенних наклепів і нападок на нашу радянську культуру, на соціалізм, а й сміливо бичувати й нападати на буржуазну культуру, яка перебуває в стані маразму й розкладу».

Товариш Сталін учить нас, що комунізм не прийде самопливом, що його потрібно завойовувати в запеклій боротьбі проти зашкарублості, рутини, пережитків минулого, що для цілковитої перемоги комунізму ми повинні створити могутні продуктивні сили і найвищу в світі продуктивність праці. А для виконання цього необхідно, щоб наша наука, література, мистецтво і преса «допомагали партії і радянському народові виховувати молодь у дусі безмежної відданості радянському ладові, в дусі беззавітного служіння інтересам народу» (Жданов).

Працівники радянської преси разом з усіма працівниками ідеологічного фронту нашої країни поставлені зараз усім ходом подій у перші ряди борців за виконання Сталінського плану завершення будівництва соціалізму і поступового переходу до комунізму. Напруження всіх своїх сил для здійснення цього плану — священний обов'язок кожного працівника нашої передової і найпрогресивнішої в світі ленінсько-сталінської більшовицької преси.